

TRIBUNAL DE PRIMERA INSTANCIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
Soud prvního stupně Evropských společenství
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
GERICHT ERSTER INSTANZ DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF FIRST INSTANCE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
TRIBUNAL DE PREMIÈRE INSTANCE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT CHÉADCHÉIME NA GCOMHPHOBAL EORPACH
TRIBUNALE DI PRIMO GRADO DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA

EUROPOS BENDRIŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
IL-QORT TAL-PRIMĪSTANZA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
GERECHT VAN EERSTE AANLEG VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
SĄD PIERWSZEJ INSTANCIJ WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE PRIMEIRA INSTÂNCIA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS FÖRSTAINSTANSRÄTT

Sajtó- és Tájékoztatási Osztály

79/05. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY

2005. szeptember 21.

Az Elsőfokú Bíróságnak a T-306/01. és a T-315/01. sz. ügyekben hozott ítéletei

*Ahmed Ali Yusuf és az Al Barakaat International Foundation, valamint Yassin Abdullah Kadi
kontra az Európai Unió Tanácsa és az Európai Közösségek Bizottsága*

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG MEGHOZZA ELSŐ ÍTÉLETEIT A TERRORIZMUS ELLENI HARC KERETÉBEN KIBOCSÁTOTT JOGI AKTUSOKRA VONATKOZÓLAG

A nemzetközi terrorizmus elleni harc keretében az Európai Közösség hatáskörrel rendelkezik magánszemélyek pénzeszközei befagyasztásának elrendelésére. Ezek az intézkedések annyiban, amennyiben azokat az ENSZ Biztonsági Tanácsa követeli meg, nagyrészt nem tartoznak bírósági felülvizsgálat alá. Az említett intézkedések nem sértik az egyetemesen elismert alapvető emberi jogokat.

Az Egyesült Nemzetek Alapokmánya szerint a Biztonsági Tanács feladata a nemzetközi béke és biztonság fenntartása. Az ENSZ tagjai a Biztonsági Tanács határozatait közvetlenül és olyan nemzetközi szervezetekben kifejtett tevékenységük útján hajtják végre, amelyeknek tagjai.

A Biztonsági Tanács mind 2001. szeptember 11-ét megelőzően, mind azt követően, több határozatot hozott a Tálibánnal, Oszáma bin Ládennel, az al-Kaida hálózattal és a velük összeköttetésben álló személyekkel és szervezetekkel szemben. A Biztonsági Tanács felhívott minden ENSZ-tagállamot az e személyek vagy szervezetek közvetlen vagy közvetett ellenőrzése alatt álló pénzeszközök és pénzforrások befagyasztására. A Biztonsági Tanács egy Szankcióbizottságot bízott meg az érintett jogalanyok és a befagyasztandó pénzforrások azonosításával, valamint a felmentés iránti kérelmek elbírálásával.

Ezeket a határozatokat a Közösség az érintett személyek és szervezetek pénzeszközeinek befagyasztását elrendelő tanácsi rendeletekkel¹ hajtotta végre. Az érintett személyeket és szervezeteket felvették a rendeletek mellékletét képező listára, amelyet a Bizottság a

¹ Jelenleg az Oszáma bin Ládennel, az Al-Qaida [helyesen: al-Kaida] hálózattal és a Tálibánnal összeköttetésben álló egyes személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott szigorító intézkedések bevezetéséről, valamint a [...] 467/2001[...] rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2002. május 27-i 881/2002/EK tanácsi rendelet (HL L 139., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 294. o.).

Szankcióbizottság által végzett aktualizálások alapján rendszeresen felülvizsgál². Az államok emberiességi megfontolásból felmentést adhatnak a pénzkészletek befagyasztása alól.

Az Elsőfokú Bíróság előtt több érintett személy és szervezet kérte ezeknek a rendeleteknek a megsemmisítését³. Az Elsőfokú Bíróság ma hozza meg ezekben az ügyekben az első két ítéletét.

A Tanács hatásköre magánszemélyekkel szembeni gazdasági szankciók elrendelésére

Az EK-Szerződés⁴ lehetővé teszi a Tanács számára harmadik országokkal szemben gazdasági és pénzügyi szankciók elrendelését, amennyiben az Európai Unió által a közös kül- és biztonságpolitika alapján elfogadott közös álláspont azt előírja.

Az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Tanács, hasonló feltételekkel⁵, a nemzetközi terrorizmus elleni harc keretében, hatáskörrel rendelkezik arra is, hogy magánszemélyekkel szemben rendeljen el gazdasági és pénzügyi szankciókat, például a pénzeszközök befagyasztását.

Az ENSZ jogának a közösségi joggal szembeni elsődlegessége

Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a nemzetközi jog szerint az ENSZ tagállamainak az Egyesült Nemzetek Alapokmánya alapján fennálló kötelezettségei megelőznek minden más kötelezettséget, beleértve az emberi jogok európai egyezménye és az EK-Szerződés alapján fennálló kötelezettségeket is. Ez az elsődlegesség kiterjed a Biztonsági Tanács határozataira.

Jóllehet a Közösség nem tagja az ENSZ-nek, abból kell kiindulni, hogy a Közösségre ugyanúgy vonatkoznak az Egyesült Nemzetek Alapokmányából eredő kötelezettségek, mint ahogyan – a Közösség létrehozásáról szóló szerződés alapján – tagállamaira. A Közösség egyrészt nem sértheti meg a tagállamait az Alapokmány alapján terhelő kötelezettségeket, és nem akadályozhatja azok végrehajtását sem. Másrészt a Közösség köteles meghozni minden szükséges rendelkezést ahhoz, hogy tagállamai számára lehetővé tegye az említett kötelezettségeknek való megfelelést.

Az Elsőfokú Bíróság által a jelen ügyben gyakorolt jogszerűségi felülvizsgálat terjedelméről

Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a megtámadott rendelet a Biztonsági Tanács határozatainak közösségi szinten való végrehajtására szorítkozik. E rendelet közösségi jogrendszeren belüli jogszerűségének bármiféle vizsgálata azzal járna tehát, hogy az Elsőfokú Bíróságnak közvetett módon vizsgálnia kellene az említett határozatok jogszerűségét. Márpedig, figyelemmel a fentebb kifejtett elsődlegességi szabályra, e határozatok nem tartoznak az Elsőfokú Bíróság által végzett bírósági felülvizsgálat hatálya alá, és az Elsőfokú Bíróság nincs feljogosítva arra, hogy a szóban forgó határozatok jogszerűségét a közösségi jogra, illetőleg az alapvető jogoknak a közösségi jogrendben elismert követelményeire való tekintettel, akár közvetett módon is megkérdőjelezze. Ellenkezőleg, az Elsőfokú Bíróság

² Lásd legutóbb a [...] 881/2002[...] rendelet 52. alkalommal történő módosításáról szóló, 2002. augusztus 22-i 1378/2005/EK bizottsági rendeletet (HL L 219., 27. o.).

³ Egy második, folyamatban lévő ügycsoport a Közösség által a terrorizmussal összefüggésbe hozott, de Oszáma bin Ládennel, az al-Kaidával és a Talibánnal összeköttetésben nem álló és a Biztonsági Tanács által pontosan nem azonosított személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott korlátozó intézkedésekre vonatkozik.

⁴ Az EK 301. és az EK 60. cikk.

⁵ Az EK-Szerződés 301. és 60. cikke alapján, az EK-Szerződés 308. cikkével együtt.

köteles megtenni lehetőség szerint mindent annak érdekében, hogy a közösségi jogot a tagállamoknak az Egyesült Nemzetek Alapokmánya alapján fennálló kötelezettségeivel összeegyeztethetően értelmezze és alkalmazza.

Mindazonáltal, az Elsőfokú Bíróság jogosult vizsgálni a megtámadott rendelet és – közvetett módon – a Biztonsági Tanács e rendelettel végrehajtott határozatainak jogszerűségét tekintettel az általános nemzetközi jog *ius cogens*-hez tartozó magasabbrendű szabályaira; a *ius cogens* olyan nemzetközi közrendként értendő, amelytől sem a tagállamok, sem az ENSZ fórumai nem térhetnek el. A *ius cogens* részét képezik különösen az emberi jogok egyetemes védelmét célzó, feltétlen alkalmazást igénylő szabályok.

A felpereseknek a *ius cogens* által védett alapvető jogairól

Az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a pénzeszközöknek a megtámadott rendeletben előírt befagyasztása nem sérti a felperesnek a *ius cogens* által védett alapvető jogait. A megtámadott rendelet ugyanis az érintettek kérelmére kifejezetten lehetővé tesz kivételeket az alapvető szükségletek kielégítéséhez szükséges pénzeszközök hozzáférhetővé tétele érdekében. Ezeknek az intézkedéseknek sem nem célja, sem nem következménye e személyeket embertelen vagy megalázó bánásmód alá vetni.

A felpereseket nem fosztották meg önkényesen a tulajdonhoz való joguktól sem annyiban, amennyiben ezt a jogot a *ius cogens* védi. A pénzeszközök befagyasztása ugyanis az Egyesült Nemzetek nemzetközi terrorizmus ellen folytatott harcának egyik megnyilvánulását jelenti, illetőleg egy olyan biztosítási intézkedést, amely az elkobzástól eltérően, nem sérti az érintetteknek a pénzeszközeiken fennálló tulajdonjogának lényegét, csupán azok használatát korlátozza. Ezen felül, a Biztonsági Tanács határozatai a szankciók általános rendszerének időszakos felülvizsgálatára irányuló eljárásról rendelkeznek, továbbá egy olyan eljárásról, amely az érintetteknek lehetővé teszi, hogy esetüket államukon keresztül felülvizsgálatra a Szankcióbizottság elé vigyék.

Ami a védelemhez való jogot illeti, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a *ius cogens* egyetlen szabálya sem követeli meg az érintetteknek a Szankcióbizottság általi személyes meghallgatását. Mivel a vagyonnal való rendelkezést korlátozó biztosítási intézkedésről van szó, az érintettek alapvető jogainak tiszteletben tartása nem követeli meg, hogy közöljék velük az ellenük felhozott tényeket és bizonyítékokat, amennyiben a Biztonsági Tanács úgy ítéli meg, hogy a nemzetközi közösség biztonságával kapcsolatos indokok ezzel ellentétben állnak. Mindazonáltal, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy az érintettek nemzeti hatóságaiakon keresztül bármikor a Szankcióbizottsághoz fordulhatnak a szankciókkal érintett személyek listájáról való levételük elérése érdekében⁶.

Az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a közösségi intézmények sem voltak kötelesek arra, hogy az érintetteket meghallgassák, minthogy semmiféle mérlegelési jogkörrel nem rendelkeztek a Biztonsági Tanács által elhatározott szankciók végrehajtásával kapcsolatban.

Ami a hatékony bírósági felülvizsgálathoz való jogot illeti, az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a felperesek által benyújtott kereset elbírálása során az Elsőfokú Bíróság a megtámadott rendeletet illetően teljes jogszerűségi felülvizsgálatot gyakorol arra vonatkozólag, hogy a közösségi intézmények betartják-e a hatásköri szabályokat, valamint a cselekvésükre

⁶ Jelen esetben ez a felülvizsgálati eljárás lehetővé tette két személy, Abdirisak Aden és Abdulaziz Ali esetében a pénzeszközök befagyasztásának feloldását, akik ennek következtében elálltak az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott keresetüktől.

kötelezően alkalmazandó jogszerűségi szabályokat és lényeges alaki szabályokat. Az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálja a rendelet jogszerűségét is, különösen az alaki és anyagi megfelelés, a belső koherencia és a rendeletnek a Biztonsági Tanács határozataihoz viszonyított arányossága szempontjából. Az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálja továbbá a rendeletet és – közvetett módon – a Biztonsági Tanács határozatainak jogszerűségét tekintettel a *ius cogens*-re.

Ezzel szemben az Elsőfokú Bíróságnak nem feladata, hogy közvetetten felülvizsgálja a Biztonsági Tanács határozatainak a közösségi jogrendben védett alapvető jogokkal való összhangját, az sem feladata, hogy ellenőrizze azoknak a tényeknek és bizonyítékoknak az értékelésihiba-mentességét, amelyeket a Biztonsági Tanács az általa hozott intézkedések alátámasztására elfogadott, sem pedig az, hogy közvetetten ellenőrizze ezeknek az intézkedéseknek a célszerűségét és arányosságát. Emiatt és a Szankcióbizottság határozatai ellen irányuló keresetek elbírálására hivatott nemzetközi bírói fórum hiányában, a felperesnek nem áll rendelkezésére semmilyen bírósághoz fordulási lehetőség.

Mindazonáltal a felperes bírósági védelmének ilyenén hiánya önmagában nem ellentétes a *ius cogens*-szel. Az Elsőfokú Bíróság leszögezi, hogy a bírósághoz való folyamodás joga nem korlátlan jog. Jelen esetben ez a jog a Biztonsági Tanács által élvezett joghatóság alóli mentességbe ütközik. A felperesek azon érdeke, hogy ügyüket valamely bíróság érdemben vizsgálja, nem elegendő a nemzetközi békének és biztonságnak a Biztonsági Tanács által világosan azonosított fenyegetéssel szembeni fenntartására irányuló lényeges közérdek meghaladására.

Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a kereseteket, mint megalapozatlanokat, elutasítja.

FIGYELMEZTETÉS: Az Elsőfokú Bíróság ítélete ellen annak közzétételétől számított két hónapon belül kizárólag jogkérdésekre vonatkozó fellebbezés nyújtható be az Európai Közösségek Bíróságához.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti az Elsőfokú Bíróságot.

Elérhető nyelvek: valamennyi

Az ítéletek teljes szövege megtalálható a Bíróság honlapján.

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=hu>

Általában a kihirdetés napján közép-európai idő szerinti 12 órától megtekinthető.

További tájékoztatásért forduljon Dr. Lehóczki Balázshoz.

Tel: (00352) 4303 5499 Fax: (00352) 4303 2028